

Informatieblad over de Wet ter introductie van de bevoegdheid tot het bevelen van een middelenonderzoek bij geweldplegers

In dit informatieblad

- *Hoofdpijnen wet*
- *Reden voor deze wet*
- *Uitvoering*
- *De samenhang tussen alcoholgebruik en geweld*
- *De samenhang tussen drugsgebruik en geweld*
- *Leed en schade*
- *Meer informatie*

Hoofdpijnen wet

Sinds 1 januari 2017 heeft de politie de bevoegdheid om verdachten van geweld te testen op het gebruik van alcohol en drugs. Dit staat in de nieuwe Wet middelenonderzoek bij geweldplegers. Als de geweldpleger alcohol en/of drugs gebruikt heeft, kan het Openbaar Ministerie een zwaardere straf eisen. Die zwaardere straf kan bestaan uit een hogere boete of langere taakstraf of celstraf, maar ook uit (extra) bijzondere voorwaarden die samenhangen met

het middelengebruik. Tot die bijzondere voorwaarden behoren onder meer het alcoholverbod, locatieverbod, locatiegebod en gedragsinterventies die betrekking hebben op overmatig middelengebruik.

Daarnaast is de bedoeling dat inzichtelijk wordt waar, wanneer en in welke mate middelengebruik bij geweld een rol speelt. Op basis van deze beleidsinformatie kunnen gemeenten en maatschappelijke organisaties als de verslavingszorg meer gerichte (preventieve) maatregelen inzetten.

Reden voor deze wet

Het Openbaar Ministerie kon voorheen al alcohol en drugs meenemen bij het bepalen van de strafeis of afdoening. En de rechter kon het middelengebruik al betrekken bij het vonnis. Maar tot nu toe nam de politie dit middelengebruik niet standaard op in een proces-verbaal voor geweld. Dit betekent dat de officier of rechter in de meeste gevallen niet wisten of de verdachte het geweld onder invloed had gepleegd en zij hun strafeis en vonnis niet konden toespitsen op de oorzaak van het gepleegde geweld. Door de nieuwe wet wordt het middelengebruik objectief vastgesteld en kan hierover geen discussie ontstaan in de rechtszaal.

Uitvoering

Alle verdachten van geweldsmisdrijven waarvoor voorlopige hechtenis toegelaten is, kunnen op alcohol- en drugsgebruik getest worden. Het gaat bijvoorbeeld om mishandeling, bedreiging, moord, maar ook om vandalisme, seksueel geweld, stalking en geweld tegen dieren. Daarnaast kunnen ook verdachten van dood door schuld en zwaar lichamenlijk letsel door schuld getest worden.

Als de politie op basis van uiterlijke verschijnselen of anderszins een aanwijzing heeft dat er alcohol en/of drugs zijn gebruikt, wordt eerst een blaastest op alcohol en/of een speekseltest op drugs uitgevoerd. Als de test positief is, dus wijst op middelengebruik, dan wordt een vervolgonderzoek ingesteld. Dat vervolgonderzoek bestaat bij een vermoeden van alcoholgebruik uit een ademanalyse. Bij een vermoeden van drugsgebruik – ook in combinatie met alcoholgebruik – en na een onvoltooide ademanalyse gaat het altijd om een bloedonderzoek. Er wordt getest op alcohol, cocaïne, amfetamine en methamfetamine. Van deze middelen is aangetoond dat ze een ontremmende invloed kunnen hebben en de drempel om geweld te plegen kunnen verlagen.

Bij een bloedonderzoek wordt een arts of verpleegkundige ingeschakeld, die bloed afneemt bij de verdachte. Dit bloedmonster gaat vervolgens voor analyse naar het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Bij de analyse bepaalt het NFI welke drugs gebruikt zijn en hoeveel, en in voorkomende gevallen in welke mate alcohol gebruikt is.

De uitslag van de blaastest, speekseltest, ademanalyse en bloedanalyse wordt opgenomen in het proces-verbaal dat de politie naar aanleiding van het geweld opstelt.

De samenhang tussen alcoholgebruik en geweld

Alcohol vermindert de werking van belangrijke functies in de hersenen. Dit heeft direct invloed op het gedrag van de drinker (bron: CVGU: *Alcohol en agressie*, 2011):

- Het is onder invloed van alcohol moeilijker om impulsen te beheersen. Er zijn minder remmingen.
- Sociale situaties kunnen onder invloed van alcohol minder goed ingeschat worden, waardoor het gedrag van de ander sneller verkeerd uitgelegd wordt.
- In veel gevallen overschatten drinkers zichzelf en kunnen daardoor eerder zonder angst en terughoudendheid agressief reageren.
- Drinkers zijn veelal meer gericht op het moment zelf en denken daardoor minder aan de gevolgen op langere termijn. Ook kunnen de risico's minder goed worden ingeschat.

De samenhang tussen drugsgebruik en geweld

Net als alcohol hebben drugs invloed op het functioneren van de hersenen. Dit heeft bij bepaalde drugs gevolgen voor het gedrag (bron: NINETTE VAN HASSELT: *Geweld onder invloed*, 2016):

- Over het algemeen hebben drugs een ontremmende werking en leiden ertoe dat minder adequaat gereageerd kan worden op bedreigende situaties.
- Vooral cocaïne en (meth)amfetamine verlagen de drempel tot geweldpleging, doordat de bloeddruk, hartslag en spierspanning toenemen, alsof het lichaam zich voorbereidt op een vechten-vluchten reactie. Dit kan leiden tot een energiek gevoel, maar ook tot angstgevoelens en schrikreacties.
- Prikkelbaarheid, een lagere impulscontrole, minder verbale vaardigheden en een lagere ontvankelijkheid voor emotionele signalen bij een ander zijn vooral bij cocaïne aan de orde.
- Amfetamine leidt tot een toename van competitief gedrag, gevoeligheid voor prikkels, spraakzaamheid en – bij hoge doseringen – tot paranoia.

Leed en schade

Geweld onder invloed van alcohol en/of drugs berokkent de slachtoffers veel leed. Het geweld leidt significant vaker tot zware verwondingen. Daarnaast leidt dit geweld tot veel maatschappelijke schade. In Nederland gaat het om een bedrag van ruim drie miljard euro per jaar.

Meer informatie

Meer informatie is te vinden op www.rijksoverheid.nl/geweldonderinvloed

- Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van de bevoegdheid tot het bevelen van een middelenonderzoek bij geweldplegers en enige daarmee samenhangende wijzigingen van de Wegenverkeerswet 1994

Kamerstuk 37399, A